

28.10.2022

Група Б-1

Вища математика

Урок 81-82

Тема. Геометричне застосування визначених інтегралів. Обчислення визначених інтегралів

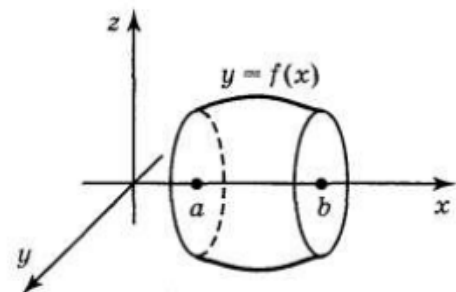
Мета:

- Познайомити студентів з визначеним інтегралом.
- Сформулювати вміння застосовувати визначений інтеграл для обчислення площі фігури
- розвивати аналітичне мислення, увагу, вміння працювати самостійно та в групі, критично ставитись до отриманих результатів.
- Виховувати пізнавальний інтерес до математики, згуртованість, повагу до товаришів та їхньої думки, наполегливість у досягненні поставленої мети.

Матеріали до уроку:

Об'єм тіла обертання:

Нехай криволінійна трапеція обмежена відрізком $[a; b]$ осі абсцис, графіком функції $y = f(x)$, невід'ємної і неперервної на відрізку $[a; b]$, прямими $x = a$, $x = b$ обертається навколо осі Ox . При обертанні цієї трапеції навколо осі абсцис утворюється тіло, об'єм якого можна обчислити за формулою

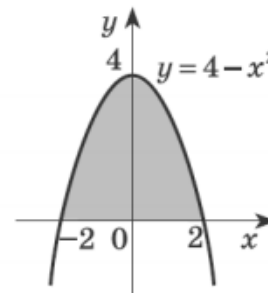
$$V = \pi \int_a^b f^2(x) dx$$

Приклад. Обчисліть об'єм тіла, утвореного обертанням навколо осі абсцис фігури, обмеженої лініями $y = 4 - x^2$ та $y = 0$.

Розв'язання. Зобразимо задану фігуру і переконаємося, що вона є криволінійною трапецією.

У цьому випадку об'єм тіла обертання можна обчислити за формулою

$$V = \pi \int_a^b f^2(x) dx.$$

Щоб визначити межі інтегрування, знайдемо абсциси точок перетину заданих ліній.

$$4 - x^2 = 0, \quad x_1 = -2, \quad x_2 = 2.$$

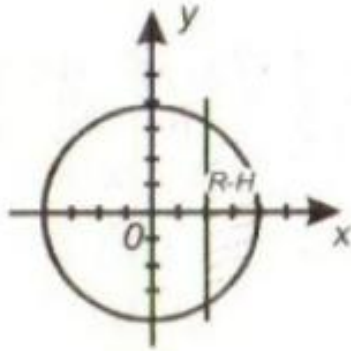
Тоді

$$V = \pi \int_{-2}^2 (4 - x^2)^2 dx = \pi \int_{-2}^2 (16 - 8x^2 + x^4) dx = \pi \left(16x - 8 \cdot \frac{x^3}{3} + \frac{x^5}{5} \right) \Big|_{-2}^2 = 34 \frac{2}{15} \pi.$$

Відповідь. $34 \frac{2}{15} \pi$.

9) Об'єм кульового сегмента:

$$x^2 + y^2 = R^2; \quad y = \sqrt{R^2 - x^2};$$

$$V_{\text{сегм}} = \pi \int_{R-H}^R (R^2 - x^2) dx =$$

$$= \pi \left(R^2 x - \frac{x^3}{3} \right) \Big|_{R-H}^R =$$

$$= \pi \left(R^3 - \frac{R^3}{3} - R^2 (R - H) + \frac{(R - H)^3}{3} \right) =$$

$$= \pi \left(R^3 - \frac{R^3}{3} - R^3 + R^2 H + \frac{R^3 - 3R^2 H + 3RH^2 - H^3}{3} \right)$$

$$= \pi \left(-\frac{R^3}{3} + R^2 H + \frac{R^3}{3} - R^2 H + RH^2 - \frac{H^3}{3} \right) =$$

$$= \pi H^2 \left(R - \frac{H}{3} \right);$$

R – це радіус кулі, H – висота сегмента.

Домашнє завдання:

№ 2.* Обчисліть об'єм тіла, утвореного при обертанні навколо осі абсцис криволінійної трапеції, обмеженої лініями: $y = x^2 + 1$, $y = 0$, $x = 0$, $x = 2$

Зворотній зв'язок

E-mail vitasergiivna1992@gmail.com